

17.27x8.78	1/3	עמוד 1	הארץ - כותרת	21/06/2024	90626360-2
חומי הרצליה אוניברסיטת רייכמן/המכון לחירות ואחריו - 84260					

אלימות, מעצרי שווא ומעקב אחר מוחים: "במשטרה יש תחושה שאין בעל בית"

בר פלג

ויהושע (ג'וש) בריינר

כשהשוטרים החלו להתקדם בשורה לעבר המפגינים במוצאי שבת בקפלן, החליט שגיא גורפור נג, מתופף ופעיל חברתי, שהגיע הזמן ללכת הביתה. "לא היום, תודה רבה", אמר לעצמו והחליט להימנע מהצרות שידע שמיד יגיעו. ובכל זאת, הוא מעיד, לפי תע הרגיש שמיישהו לופת את ידו

ומעקם אותה. לפחות שישה שוטרם עמדו סביבו ועצרו אותו. "הם סימנו אותי", הוא אומר הש" בוע, "אני יכול לומר בכנות שלא עשיתי שום דבר בניגוד לחוק. היתה תמונה שלי אצלם, אני מגיע עם תוף, מסתכלים עליי כמתסיס וזו עילה משמעותית לעצור אותי".

ואכן, דקות ספורות לפני כן תועד בלש משטרה כשהוא בו-הזמן סרטונים של מפגינים, בהם

גורפונג. אותו בלש עצר בש" בוע שעבר את צלם "הארץ" איתי רון בטענה שתקף אותו — טע" נה שהופרכה בסרטון של המעצב שצולם. המעצב של רון היה רק אחד מתוך עשרות במהלך החור" דש האחרון, חודש שמסמן נקודת שבר ביחסי המשטרה והמפגינים, נגד הממשלה. מעצרים אלימים, מכת"זיות ומפגינים פצועים מא" פיינים את הלך הרוח, שנתמך בנתון גבוה במיוחד של עצורים

ומוזמנים לחקירה מאז התחדשות המחאה: מאה — כך לפי נתוני "עוטף עצורים", ארגון המספק סיוע משפטי למוחים. מספר זה דומה לזה של החודש שעבר, 101 עצורים, נתון שיא מאז אוקטובר בעוד שמח"ש מטפלת רק במ" קרים מתוקשרים דוגמת מעצרו של רופא שסייע לפצועה, בלש" כת היועמ"שית טרם הביעו עמדה פומבית בנושא.

המשך בעמוד 10

90626362-4	21/06/2024	הארץ - כותרת	עמוד 10	2/3	35.22x24.85
חומי הרצליה אוניברסיטת רייכמן/המכון לחירות ואחדיו - 84260					

אלימות ומעצרי שווא: המשטרה מחריפה את צעדיה נגד המחאה

החודש האחרון מסמן נקודת שבר ביחסים בין השוטרים למפגינים וסקרים מלמדים שרבים חוששים לצאת ולהפגין בשל האלימות הגואה. המשטרה: הפעולות הננקטות הן בגדר הפעלת כוח סביר

ואחריות באוניברסיטת רייכמן, שנערך באותם תאריכים בקרב מדגם של 1,500 איש, נמצא כי 77% מתוכם העידו שהמשטרה רה מתייחסת במידה מועטה או בינונית לכלל האזרחים באופן שוויוני ללא קשר למוצאם או שיוכם הפוליטי. עם זאת, בכל הנוגע לאלימות כלפי מפגינים, ישנה מחלוקת: 45% מהנשאלים היו סבורים כי השוטרים נוקטים באלימות במידה מועטה, ואילו 44% סבורים שבמידה רבה. היתר השיבו כי הם אינם יודעים. הסקרים הללו נערכו עוד לפני ימי המחאה האחרונים, "שבוע ההתנגדות", כפי שהוא מכונה בפי המפגינים. במהלך השבוע, נחסמו כבישים ברחבי הארץ באופן ספורדי על ידי קבוצות קטנות של מפגינים, ובה בעת נערכה הפגנה בהשתתפות המשתתפים שנפגעו בהפגנה לא היו שותפים לפריצות מחסומים או להצתת מדורות. באותו אירוע תועדה קבוצת בלשים כשהיא מכה באגרופים ומושכת בשיערו של מפגין ששידר את ההפגנה לעוקביו בפייסבוק.

לדברי מפגינים, במקביל לאלימות הגוברת מצטיירת מגמה נוספת: ניסיון מצד המשטרה למנוע מחאה לפני שהחלה. כך למשל, פעילים חברתיים מ"משנים כיוון" מעידים כי הגיעו באחרונה להפגין באזור הכנסת, כשקבוצת בלשים מהיחידה המרכזית במשטרה (ימ"ר) ומפקד תחנה יחידה שאמורה לעסוק בפשיעה חמורה — בלמו אותם עוד לפני שהוציאו ציוד ממכוניותם. "מוש" קעים הרבה מאוד משאבים לנטות ולמנוע את המחאות שלנו. אותי כאורח זה מדאיג מאוד", אומר מתנאל צ'ינובסקי, פעיל בתנועה שנעצר בחודש שעבר על ידי שוטרי ימ"ר סמויים, שלדבריו רי מתנאל היו לבושים בחולצות מחאה.

המשך בעמוד 16

מעצרו של פעיל בתנועת "משנים כיוון" מתנאל צ'ינובסקי בכביש 16 בירושלים, אתמול. לדבריו, כמה מהשוטרים הסמויים לבשו חולצות מחאה צילום: אוליביה פיטוסי

את, לאחר שהמשטרה איפשרה במשך שעות את חופש המחאה ואת התהלכות שתואמו מראש ואף איבטחה אותם".

כלי שרת בידי השר

נוכח האווירה הסוערת, החליטו במכון אקורד שבאוניברסיטה העברית לערוך מחקר במאי האחרון. במסגרתו נסקרו 1,300 אזרחים — ערבים ויהודים. מתוך כלל הנשאלים, 54% השיבו כי הם תומכים בשרת בידי השר. כשקר אחר של המכון לחירות

התומכים, 16% העידו כי הם מהססים לקחת בה חלק פעיל. מתוך המהססים, 21% השיבו כי הם חוששים מהאלימות בהפגנות. לצד זאת, 37% מכלל הנסקרים במדגם העידו כי התנהלות המשטרה בתקופה האחרונה מעוררת בהם פחד. בנוסף, 40% מהנשאלים אמרו כי הם סבורים במידה רבה כי המשטרה הפכה לכלי שרת בידי בן גביר, ו-38% אמרו כי המשטרה הפכה לגוף פוליטי ומועלת בתפקידה הציבורי. כשקר אחר של המכון לחירות

השבוע מורם מכת"זית בירושלים, ושבר את צוואר הירך ושורש כף היד; מפגינה נוספת שנחבלה בראשה; רופאה שנפגעה בעינה ושני גברים נוספים, אחד מהם בן 73, שנחבלו בראשם תוך כדי מעצר בקבוצת "החלוקים הלבנים", שהוקמה בשנה שעברה על ידי רופאים וחובשים מתנדבים על מנת לספק טיפול בשטח למפגינים, משלימים את התמונה. בקבוצה אומרים כי בשעות האחרונות מתפנים לטיפול בין שלושה לארבעה פצועים

עצורים. בתגובה לשאלתו ענה: "אתה רוצה לעלות לאוטובוס?" — ומיד נעצר בחשד להפרת הסדר הציבורי. עשרה מפגינים נורספים נעצרו איתו באותו ערב, והמתונו בתחנת המשטרה במשך כמעט יממה עד שהובאו בפני שופט. זאת, אף שבמשטרה כלל לא התכוונו לבקש להאריך את מעצרים. וישנן גם התקריות אלימות. רק בהפגנה בירושלים השבוע נרשמו כמה מקרים: יוסי בוקר, מפגין בשנות ה-60 לחייו שנפגע

בדרכם הביתה. "אתם יוצאים לכביש, אל תשבשו. כל דבר קטן כזה זה דו"ח", הוא הוסיף. הפעילים, השייכים לקבוצה בשם "משנים כיוון", דוגלים בהימנעות מאלימות. אחד מהם מספר כי הוא וחבריו "זכרו" באופן חריג לליווי צמוד של ניידת משטרה בדרכם הביתה, ואילו חברה בקבוצה שנהגה ברכב אחר, מעידה כי עצרה בשוליים על מנת לאפשר לשוטרים לעבור. לדבריה, היא עשתה שימוש בטלפון

בר פלג והושע (ג'וש) ברינר

המשך מעמוד 1

בינתיים, במשטרה עדיין מנסים לספק נימוקים לשימוש באלימות באירועים שונים. בירושלים, למשל, מציינים את פריצת הגדרות סביב מעון בית ראש הממשלה כסיבה להפעלת כוח כנגד מפגינים השבוע — כוח שהוביל חמישה מהם להתפנות לקבלת טיפול רפואי. וממילא, אומר "להארץ" קצין במחוז תל אביב, כל הפעולות שנקטות הן בגדר "הפעלת כוח סביר", כדבריו. "אלה לא מכות, לא אגרופים, לא פיצוצים", אומר הקצין, "תראה לי מכות, בעיטות, סטי"רות. תראה לי".

קצין במחוז ת"א: "אלה לא אגרופים, לא פיצוצים. תראה לי מכות, בעיטות, סטירות... תראה לי"

שלה בעת העצירה, אך עדיין קיבלה דו"ח מהבלשים על שימוש בו בעת נסיעה. הבלשים שהיו שם אף הועיקו למקום שוטר תנועה במיוחד לשם כך. "זה ניסיון הפחדה ותו לא", צוטטה המפגינה בשדה "דברי הנהג" בתחנת הדו"ח. במשטרה טוענים מנגד כי "קצין המשטרה הבחין בנהגת שביצעה עבירת תנועה בעת שאחזרה בידה מכשיר טלפון סלולרי בזמן שהרכב בתנועה. הוא פעל כמצופה ממנו מתוקף תפקידו לפי פקודת המשטרה".

יממה במעצר

בשבוע שעבר חסמה קבוצת מפגינים כביש בהפגנה בירושלים. בסוף הערב, כששבו למכוניות שלהם, הם הבחינו בקבוצת שוטרי ימ"ר ממתינה להם — כך מספרים המוחים "להארץ". לדבריהם, חלק מהשוטרים צילמו את מכוניות המפגינים בטלפונים שלהם, ושוטר אחד אף עקב אחרי מכונית של מפגין כשהוא רכוב על גבי אופנוע. בינתיים, הם מספרים, נכנסו שלושה בלשים לחניון בחיפוש אחר מפגינים נוספים. "אנחנו הולכים עכשיו לעשות תיאום ציפיות, בסדר?" אמר שוטר אחד למפגינים, שכבר היו

9.13x19.77	3/3	עמוד 16	כותרת - הארץ	21/06/2024	90626361-3
חומי הרצליה אוניברסיטת רייכמן המכון לחירות ואחריו - 84260					

אלימות ומעצרי שווא: המשטרה מחריפה את צעדיה נגד מפגינים

אירוע בכוחות מותאמים, גלויים וסמויים על מנת לאפשר למוחים את מימוש זכותם הדמוקרטית, תוך שמירה על שלום, לצד פגיעה מינימלית בשגרת החיים. בתוך כך, כאשר מבוצעות עבירות או הפרות סדר, מחויבותה של המשטרה להפסיקן תוך אכיפת החוק. כל ניסיון לייחס למשטרה אכיפה בררנית או לצבוע את עבודת המשטרה בגוון פוליטי, חוטא לאמת ופוגע בעבודת השוטרים. כאשר לנהגת בירושלים, קצין המשטרה הבחין בנהגת רכב שביצעה עבירת תנועה בעת שאחזה בידה מכשיר טלפון סלולרי בזמן שהרכב בתנועה ופעל כמצופה ממנו מתוקף תפקידו לפי פקודת המשטרה, והנהגת רשאית להגיש את הסגותיה לביהמ"ש. כאשר לרחוב עזה בירושלים, מדובר בהתפרעות אלימה שכללה הבערת אש ברחוב, עימותים פיזיים עם שוטרים כולל תקיפת שוטרים במספר מקרים, וכן ניסיונות פריצת מחסומי משטרה לכיוון מעונו הפרטי של רה"מ בניגוד להוראות הדין. כל זאת התרחש, לאחר שהמשטרה אפשרה במשך שעות את חופש המחאה ואת התהלכות שתואמו מראש ואף איבטחה אותם. משטרת ישראל מפעילה כוחות גלויים וסמויים במגוון משימות, בין היתר במאבק בפשיעה, סדר ציבורי ואכיפת תנועה, זאת לצורך ביצוע משימותיה במסגרת החוק.

בר פלג

ויהושע (ג'וש) בריינו

המשך מעמוד 10

"במקום להתעסק בפשע מאורגן, המשיך מתנאל, הם מתעסקים בלמנוע את חופש הביטוי. זה חלק ממהלך לשתק את המחאה ואני לא חושב שזו החלטה של מפקד זוטרי".

מקרה נוסף של התחזות למפגיני נרשם בשבוע שעבר בתל אביב, כשבלש עם חולצת מחאה "נצמד" לשחר זהירו מור, אחיינו של אברהם מונדר החטוף. לדבריו של מור, הבלש הפיל אותו על הרצפה. "קמתי וצעקתי עליו", משחזר מור ומסביר כי בשלב זה עוד לא היה ידוע לו שמדובר בבלש. "שאלתי אותו אם הוא תקף אותי ולמה, אז הוא הוציא לי תעודת משטרה וקרא לי לבוא הצידה", מוסיף מור.

מור לא נעצר, אך נפצע ברגלו. במשטרה טוענים כי השימוש בבלשים בלבוש אזרחי נעשית על פי דין. ובכל זאת, בנהלים המשטרתיים לטיפול בהפרות סדר נכתב כי "חובתם של כלל השוטרים לפעול כשהם גלויי פנים ועם תג שם במקום גלוי".

בינתיים, להתנהגות השוטרים בשטח יש השלכות נוספות, מלבד הפגיעות הפיזיות – ועל כך יעיד גורפונג המתופף. לדבריו, חרף מסירותו למטרה שבגללה יצא לרחובות מלכתחילה, הוא חש כעת רתיעה. "אני מוכן לשאת את זה", הוא מסביר, "אבל עכשיו אני חושב פעמיים לפני שאני בא להפגנה".

המשטרה נמסר בתגובה: "משטרת ישראל פועלת למימוש חופש הביטוי והמחאה ללא משוא פנים ונערכת לכל